



İNGİLTERE HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Nisan 2016 Raporu
Yazan: Fikret TOPAL



DIAM DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

İNGİLTERE HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Bu ay gündemi meşgul eden meseleler arasında mültecilere yönelik düzenlemeler ve bunun üzerinden yürütülen tartışmalar, yükseköğrenim kurumlarında ırkçılık içeren olaylar, antisemitizm tartışması ve Müslümanlara yönelik yapılan anketin sonuçları gelmektedir.

Mülteci Meselesi

Öncelikle yapılan tartışmalar arasında Avrupa kamplarında yaşayan 3 bin mülteci çocuğun kabul edilmesine ilişkin yasa tasarısının reddedilmesi bulunmaktadır. 2. Dünya savaşı öncesi Nazilerden kaçan Yahudi kökenli Lord Alf Dubs tarafından önerilen yasa değişikliği Avam Kamarasında oylandı ve 276 lehte oya karşı 294 ret oyu ile onaylandı. Yasanın reddedilmesi ise “ailelerin çocuklarını insan kaçakçıları ile tek başına Avrupa’ya yollayabileceği ve bu durumun çocukların hayatını tehlikeye atacağı gerekçesiyle açıklandı”¹. Bunun üzerine süren tartışmalarda Lord Alf Dubs, hükümeti “muhtemelen Nazilerden kaçanlara da hayır derlerdi” diyerek eleştirdi. Cameron ise bugünkü mültecilerle Nazilerden kaçanları bir tutmanın adil olmadığını ve bugün mülteci çocukların Avrupa’da güvende olduğunu söyledi².

Ancak Uluslararası Mülteci Hakları Derneği Başkanı Uğur Yıldırım’ın da belirttiği gibi Avrupa’ya ulaşmış 10 bin çocuğun akıbeti bilinmiyor ve organ mafyasının eline düştüklerine ilişkin şüpheler var³. Ayrıca yapılan çalışmalar Avrupa’da kamplarda yaşayan çocuk mültecilerin cinsel saldırılara maruz kaldığını eğitimden sağlığa birçok temel haklardan yararlanmadığını göstermektedir. Bu durumda Avrupa’da yaşayan mülteci çocukların güvende oldukları söylenemez. Özellikle Suriyeli mültecilerin sadece savaş durumunun olmadığı bir ortamda oldukları ancak savaş durumundan farklı olmayan bir yaşam sürdürdükleri söylenebilir. Üstelik böyle bir söylem mültecilere karşı bir duyarsızlığı göstermektedir. Ve rakamlar İngiltere’nin duyarsızlığını ortaya koymaktadır. 2014’den bu güne⁴ sadece 1337 Suriyeli mülteci kabul eden İngiltere’de, Londra’ya sadece 43 mülteci kabul edilmiştir. Bu durum Avrupa’da yaşanan mülteci krizine ilişkin İngiltere’nin elini taşın altına

¹“Tory who rebelled over child refugees bill urges MPs to back new proposal” - <http://www.theguardian.com/world/2016/apr/27/tory-rebel-over-child-refugees-bill-urges-mps-to-back-new-proposal>, Erişim Tarihi: 29.04.2016.

²“David Cameron rejects peers' call to admit more refugee children” - <http://www.theguardian.com/world/2016/apr/27/david-cameron-rejects-peers-call-to-admit-more-refugee-children>, Erişim Tarihi: 29.04.2016.

³ “Avrupa’da 10 bin mülteci çocuk kayıp” - <http://www.hurriyet.com.tr/avrupada-10-bin-multeci-cocuk-kayip-40078726>, Erişim Tarihi: 29.04.2016.

⁴“İngiltere, 3 bin çocuk mülteciyi alma önerisini reddetti” - http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160426_ingiltere_multeci, Erişim Tarihi: 29.04.2016.

koymadığına yönelik ciddi bir kamuoyunu doğrulamaktadır. Üstelik bu yasada olduğu gibi mültecilerin kabulünü bu tür gerekçelerle reddetmek bu algıyı pekiştirmektedir.

Mültecilere ilişkin bir diğer tartışma da göçmen bürosu yetkililerin 2013'den bu yana mültecilerin telefonlarını dinlemesi üzerinden başlamıştır. Polis kanununda yapılan bir değişiklikle göçmen ofisine verilen bu yetkiye göre mültecilerin telefonları dinlenebilmekte ve bilgisayarlarındaki bilgileri ele geçirilebilmektedir⁵. Mültecilerle alakalı suçlarda önlem alabilmek ve etkili bir şekilde mücadele edebilmek için yapıldığı iddia edilen bu değişiklik apaçık özel hayata bir müdahaledir. İngiliz vatandaşları arasında yaşanması muhtemel bir hadise için böyle tedbirler alınmamaktadır. Bu değişiklikle mültecilerin her türlü görüşmelerine ulaşılabilen, temel hakları ihlal edilmektedir. Ayrıca bu düzenleme mültecilere potansiyel bir suçlu muamelesi yapıldığının göstergesidir. Bu durum da ayrımcılığı doğurmaktadır. Mültecilere uygulanan bu düzenleme görüldüğü üzere bir insan hakkı ihlalidir.

Yükseköğretimde Irkçılık

İngiltere'de bu ay gündemin bir diğer konusu ise ırkçılık meselesi idi. Warwick Üniversitesi biyomedikal öğrencisi *Faramade Ifaturoti* ortak kullanılan mutfakta dolabına koyduğu muzların üstüne yazılan ırkçı yazıları⁶ Twitter'dan paylaştı ve ardından yükseköğretimde ırkçılığa ilişkin tartışmalar başladı.



Kaynak: www.theguardian.com

Son yıllarda Üniversite'de görülen bu ırkçılık hadiseleri İngiltere kamuoyunda bu alana ilişkin çalışmalarını da arttırmaktadır. Ancak yapılan araştırmalar ırkçılık hadiselerinin sadece üniversite

⁵“Revealed: immigration officers allowed to hack phones” -

<http://www.theguardian.com/world/2016/apr/10/immigration-officials-can-hack-refugees-phones>, Erişim Tarihi: 12.04.2016.

⁶“Banagate highlights racism among Warwick students” -

<http://www.theguardian.com/education/2016/apr/08/banagate-highlights-racism-among-warwick-students>, Erişim Tarihi: 12.04.2016.

öğrenimi süresince değil mezun olduktan sonra da devam ettiğini göstermektedir. Yapılan bir araştırmada işe alımlarda önceliğin beyazlara verildiğine ilişkin istatistikler yayımlandı. Üniversiteden mezun olanlar arasında Asyalı ve siyah mezunların işsizlik oranının beyazların iki katı kadar olduğu görüldü. Ve yine aynı araştırmada siyahların maaşlarının ortalama maaşların dörtte biri oranında olduğu açıklandı⁷.

Antisemitizm Tartışmaları

Antisemitizm meselesi bu ay İngiliz siyasetinde genişçe yer edinmiştir ve birçok kişinin partilerinden ihracına yol açmıştır. İşçi partisinden belediye meclis üyesi olan Ayşegül Gürbüz, Muhafazakâr parti üyesi Abdul Zaman⁸, İşçi Partisi milletvekili Naz Shah ve İşçi Partisi üyesi eski Londra Belediye Başkanı Ken Livingstone gibi isimler Hitler'i övdüğü veya Yahudi karşıtlığı içeren antisemitik açıklamalar yaptıkları gerekçeleriyle partilerinden uzaklaştırıldılar. Yapılan açıklamalar arasında en göze çarpanın, Ayşegül Gürbüz'ün 2011-2014 yılları arasında attığı twitlerde Hitler'i dünyanın "en büyük adamı" olarak tanımlaması ve antisemitik tutumu olduğu görülmektedir.⁹ Bir ırka, bir millete yönelik bu nefret tutumun ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirilemeyeceği ve nefret suçu olduğu açıktır. Bu anlamda Yahudiliğe ve Yahudilere karşı takınılan bu nefret tutumu antisemitizm olarak adlandırılmaktadır. Ancak bu kavrama dayanarak yapılan suçlamalar çok basit bir şekilde yapılmaktadır. Antisemitizm ile ifade özgürlüğü arasında bir denge kurulamamaktadır. Yahudilere veya İsrail'e ilişkin eleştirilerin hepsinin bir torbaya atılıp antisemitik olarak değerlendirilmesi ifade özgürlüğü konusunda ciddi sıkıntılar doğurmaktadır. Örneğin: Naz Shah 2014 yılında Facebook'da İsrail-Filistin arasında Gazze gerginliğinin yine tırmandığı bir zamanda "İsrail'in bolca toprağı olan ABD'ye taşınmasına" ilişkin bir ileti gönderdi ve antisemitik olarak adlandırıldı. Bunun üzerine onu savunmak için açıklamalar yapan Ken Livingstone konuşmasının devamında İsrail devletini eleştirmek ile semitizmin karıştırılmaması üzerine konuşurken, "Hitler 1932'de seçimleri kazandığında, onun politikası Yahudilerin İsrail'e dönmesi üzerineydi, delirmeden ve 6 milyon Yahudiyi öldürmeden önce Siyonizmi destekliyordu."¹⁰ dedi ve açıklamalarından

⁷"15 Nisan İngiltere basın özeti" - http://www.bbc.com/turkce/basinozeti/2016/04/160415_basin_ozeti, Erişim Tarihi: 30.04.2016

⁸"Senior Conservative suspended amid 'antisemitism speech' allegations" - <http://www.thejc.com/news/uk-news/156666/senior-conservative-suspended-amid-antisemitism-speech-allegations>, Erişim Tarihi: 30.04.2016

⁹"İngiltere'de İşçi Partisi'nden belediye meclisine giren Ayşegül Gürbüz hakkında şoke eden iddia" - <http://www.hurriyet.com.tr/ingilterede-isci-partisinden-belediye-meclisine-giren-aysegul-gurbuz-hakkinda-soke-eden-iddia-40085092>, Erişim Tarihi: 30.04.2016.

¹⁰"Ken Livingstone stands by Hitler comments" - <http://www.bbc.com/news/uk-politics-36177333>, Erişim Tarihi: 30.04.2016.

ötürü kamuoyunda antisemitik olarak adlandırıldı ve sonunda her ikisi de partiden uzaklaştırıldı.

Görüldüğü üzere İsrail ile ilgili yapılan herhangi bir açıklama antisemitizm bağlamında değerlendirilmekte ve muhatapları kamuoyunda antisemitik olarak gösterilip adeta yok edilmektedir. Bu durum ifade özgürlükleri bağlamında düşünüldüğünde açıkça bir hak ihlali ortaya çıkarmaktadır. Özellikle İşçi Partisi Başkanı Jeremy Corbyn Filistinli gruplarla olan ilişkileri nedeniyle adeta İsrail merceği altında bulunmaktadır. Parti içi muhalefetin ve medyanın antisemitizm eleştirilerine sürekli maruz kalmaktadır. Jeremy Corbyn'in başış kampanyasına katkıda bulunan Filistinli gruplarla görüşmeleri medyada onun terörle bağlantısına kanıt olarak gösterilmektedir.¹¹ Yahudi siyasi hareketini eleştirmek veya İsrail Devletini yaptıklarından ötürü eleştirebilmek bir anda ırkçılık gibi değerlendirilmekte ve bağlamından koparılarak bundan sonra antisemitizm olarak değerlendirilmektedir. Böyle gelişen bir kamuoyu karşısında da liderler bir reaksiyon göstermek zorunda kalmakta ve bu durum genelde İsrail'li grupların lehine sonuçlanmaktadır.

“İngiltere’de Yaşayan Müslümanlar Ne Düşünüyor” Anketi ve İslam Düşmanlığı

“BBC Channel 4” tarafından 1081 kişiyle yüz yüze metotla yaptırılan “Britanyalı Müslümanlar Gerçekte Ne Düşünüyor”¹² anketi bu ay Müslümanlar üzerinden tartışmalar yürütülmesine sebep olmuştur. Yaptırılan anketin genel olarak içeriği şu şekildedir:

- Kendisine yakın birisinin Suriye’deki terörü destekleyenlerle ilgisi olursa bunu polise bildirim diyenlerin oranı **%34**
- Haksızlıkla mücadele etmek için intihar saldırısında bulunan birine sempati mi duyanların oranı **%4**
- Eşcinsellik Britanya’da yasal olmalı mı? sorusuna **%18 olmalı** (%8 kesin olmalı, %10 olmasına meyilli) **%52 olmamalı** (%38 kesin olmamalı, %14 olmamasına meyilli) dedi.
- Okuldaki öğretmenin eşcinsel olması **%47**'ye göre uygun değil (%35 kesin, %12 meyilli olanlar)
- Peygambere hakaret edenlere karşı şiddet içeren eylemlerde bulunanlara **%18**'i sempati duyuyor.
- İngiltere’de yaşayan Müslümanların **%39**'u “Kadınlar kocalarına her zaman hizmet etmeli” sözüne katılıyor.

¹¹ “İngiltere’de muhalefet liderine karşı antisemitizm kampanyası” - <http://aa.com.tr/tr/analiz-haber/ingilterede-muhalefet-liderine-karsi-antisemitizm-kampanyasi/563986>, Erişim Tarihi: 30.04.2016

¹² “C4 survey and documentary reveals What British Muslims Really Think” - <http://www.channel4.com/info/press/news/c4-survey-and-documentary-reveals-what-british-muslims-really-think>, Erişim Tarihi: 14.04.2016

- İngiltere’de yaşayan Müslümanların %31’i birden fazla eş sahibi olmayı uygun buluyor.
- İngiltere’de yaşayan Müslümanların %23’ü Britanya kanunları yerine Şeriat kanunları gelmesini destekliyor.
- İngiltere’de yaşayan Müslümanların %94’ü dini ibadetlerini özgürce yerine getirebildiğini düşünüyor.
- İngiltere’de yaşayan Müslümanların %88’ine göre Britanya Müslümanların yaşaması için iyi bir yer.
- İngiltere’de yaşayan Müslümanların %78’i İslami okullar ve bazı yasalar haricinde Britanya hayatına entegre olmak istiyor
- İngiltere’de yaşayan Müslümanların %91’i yerel bölgelerine ait olmak hususunda kuvvetli hislere sahip, %86’sı ise Britanya’ya ait olma hususunda kuvvetli hislere sahip.

Bu anket yayınlandıktan sonra yoğun eleştirilerin odağı olmuştur. Öncelikle anketin metoduna karşı çıkılmakta ve sorulan soruların Müslümanların ne düşündüğünü ortaya koymadığı söylenmektedir¹³. Soruların klasik-kalıplaşmış önyargılardan beslenen sorular olduğu görülmektedir. Anketin diğer bir sorunu coğrafi anlamda sınırlandırılmış olmasıdır. Yapılan açıklamada anketin Müslümanların nüfusunun en az %20 olduğu bölgelerde yapıldığı söylenmektedir. Bu durumda belli bir sosyoloji içerisindeki Müslümanların düşüncelerini göstermekte ve tüm Müslümanları kapsamamaktadır. Çünkü bu anketin temsili düşünüldüğünde örneğin intihar saldırısında bulunanlara duyulan sempatinin karşılığı olan %4’lük oran 2.5 milyon civarı Müslümanın yaşadığı İngiltere’de 100.000 kişiye karşılık gelmektedir. Bu yüzden anket temsili sorunlar içerirken sorular da belli bir konuda yönlendirilmeyi ortaya koymaktadır. Bu durum anketin objektifliğinin sorgulanmasına sebep olmaktadır. İkincisi olarak ise anket toplumda “bizler” ve “onlar” ayırımına sebep olmaktadır ve Britanyalı diğer Müslümanları baskı altında bırakmaktadır. Her Müslüman birey bombalı eylemleri destekliyormuş gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır veya onlar hakkında şüphe uyandırmaktadır.

Sonuç olarak görüldüğü üzere aslında bu anket üzerinden toplumda Müslümanlara yönelik ciddi bir algı oluşturulmakta ve Müslümanları baskı altına alınmaktadır. Bu anket aracılığıyla aşırı sağ gruplar Müslümanların topluma entegre olamayacağını söylemekte ve “ne kadar haklı olduklarını” ispata çalışmaktadırlar.

Ayrıca bu ay yine “Britain First” grubu “East London Mosque” önünde eylem gerçekleştirdi. “Fazla Cami’ye Hayır” (“No more mosque”) pankartları ile önünde toplanan grup sloganlar attığı sırada etraftaki Müslümanlar ile çatışmalar yaşandı ve olaylara polis müdahale ederek iki kişiyi tutukladı¹⁴. Her ay aynı camii önünde eylemler yapan bu grup, Müslümanlara yönelik toplumsal nefreti körükleyerek İslam düşmanlığını sürdürmektedir.

¹⁴ “Video shows Britain First protestors clashing with Muslim worshippers outside East London Mosque” - <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/video-shows-britain-first-protestors-clashing-with-muslim-worshippers-outside-east-london-mosque-a6978646.html>, Erişim Tarihi: 18.04.2016